

ELS MISSATGES QUE ENS ARRIBEN A TRAVÉS D'AQUESTS LLIBRES ENS EMPENYEN A INTENTAR-HO DE NOU

Xavier Garcia

Periodista

Memòria de catalans exiliats

Dintre l'amplíssima nòmina de catalans exiliats de tota mena i condició, l'editorial Cossetània, de Valls, junt amb la Fundació Moret i Marguí (que recull memòries i llegats), presenta demà al Col·legi d'Advocats de Barcelona (Mallorca, 283) els últims cinc volums de la col·lecció Memòria del Segle XX –dirigida pel professor i historiador de la premsa Josep M. Figueres (UAB)–, dedicats a alguns significats periodistes, historiadors, escriptors i polítics que van viure República, guerra i exili.

ELLS SÓN LLUÍS CAPDEVILA, Rafael Tasis, Antoni Rovira i Virgili, Josep Farrés i Josep M. Murià i Romaní. De cadascun se'n rescata la biografia i textos no prou coneguts de les obres respectives, feina que ha anat a càrrec, també respectivament, d'estudiosos d'aquest període com ara Francesc Canosa, Montserrat Bacardí i Francesc Foguet, Mercè Morales i Jaume Sobrequés, el mateix Josep M. Figueres i un servidor.

LA DE DEMÀ AL VESPRE serà una trobada que –ves per on– coincidirà amb l'estat diguem-ne d'eufòria catalana que manté el país –esperançat i expectant– des del passat Onze de

Setembre, tal com devia passar als catalans que van viure aquell 14 d'abril de 1931, entre els quals –i sovint en primer rengle– aquests homes que ara evoquem, tot sigui dit, amb un deix d'infinita enyorança.

I ÉS QUE, VUITANTA ANYS després, la història sembla voler repetir els camins que llavors van ser criminalment bombardejats, però la memòria d'aquell noble intent col·lectiu, fatalment frustrat al cap de només cinc anys, ha quedat escrita –per a qui ha volgut recordar-la i pensar-hi– en el testimoni vital, oral i literari, d'aquella generació que, al cap dels anys, també sembla voler demanar-nos que perseverem en aquell noble intent, si és possible –deuen pensar des del més enllà– sense cometre els errors de què ells mateixos van ser víctimes.

Vuitanta anys després, la història sembla voler repetir els camins que llavors van ser criminalment bombardejats

NO SABEM SI PODREM desfer la immensa troca amb què nosaltres també ens trobem enredats, però, en qualsevol cas, els missatges que ens arriben a través d'aquests llibres ens empenyen a intentar-ho de nou, posats com estem en aquesta roda gegantina que sempre acaba esclafant el que amb fervor ha intentat ser construït. La meua experiència, analitzant la vida de Josep M. Murià i Romaní (Barcelona, 1907-Guadalajara, Mèxic, 1999), i en altres llocs les peripècies de tants altres que conegueren l'expatriació, em fa dictar aquestes reflexions. En aquesta ocasió, no el vaig arribar a conèixer personalment, però, a través del seu fill, José María Murià i Rouret (col·laborador d'aquest diari), nat a Ciutat de Mèxic, el 1942 (portat fins allí al ventre de l'escalença Anna Rouret), i que avui serà a Barcelona, presentant la memòria paterna, he pogut fer-me novament idea de tot el que van haver de suportar aquests nostres avantpassats.

LA SAGA DELS MURIÀ (començant per l'avi Magí –quina història la del seu exili parisenc, recollida per Joaquim Romaguera!–, continuant pels seus fills, Anna i Josep M., i el fill d'aquest, prestigiós historia-

PEP DUIXANS

dor i acadèmic mexicà, homepont entre els exiliats i els catalans de l'interior), aquesta saga familiar, deia, va ser d'Estat Català, una opció radical minoritària que en els temps més difícils, els de la guerra, va rebre l'impacte insultant, sobretot de comunistes i anarquistes (els quals, d'altra banda, ja es barallaven entre ells per veure qui la deia més grossa), mentre que la canallada militar invasora ja es trobava la feina feta en la Catalunya a punt de conquerir, observant com els anomenats lleials a la República s'entredevoraven.

EN ELS PAPERS DE MURIÀ i Romaní es veu clarament l'amargor de la futura derrota, una ànima esqueixada que passà molt temps –sobretot a partir de 1947, en intuir que la pre-

sència de Franco anava per llarg– sentint la pròpia inutilitat des de la llunyania, una depressió que va superar creant i editant, des de Guadalajara, el *Butlletí d'Informació Catalana* (1961-1976), com una més, per a tothom, de les expressions escrites dels catalans exiliats.

I, DE MANERA SIMILAR a Murià, els altres “vençuts”: Capdevila (polifacètic periodista, escriptor i dramaturg), Tasis (historiador, polític, novel·lista, traductor, incansable com a activista), Rovira (prolífic historiador, home capital d'ERC, mort a Perpinyà el 1949) i Farrés (de soldat de la República a presoner de Franco). Més a prop o més lluny, tots escampats, però tots també units en la fe de la pàtria renaixent.

Catàlegs amanits

Isabel Llauger

Directora de comunicació

En qualsevol catàleg de l'empresa de decoració sueca Ikea surten escenes familiars quotidianes. Entre taules, sofàs, coberts, estovalles, coixins i llençols surten fotografiats nens i nenes i homes i dones gaudint de la cuina, la sala d'estar, l'escriptori o la sala de jocs. I això per

què? Doncs perquè aquesta empresa, que ha estat revolucionària i pionera en el món de la decoració a baix cost, considera que en les societats (només les occidentals?) en què vivim, hi ha homes i dones que neixen, creixen, es moren, mengen, ploren, riuen i pensen de manera natural. I perquè també sap que tots aquests individus, de manera igualitària (amb més o menys encert), tenen

un paper (i un paper actiu) en la societat.

A occident, en l'actualitat i per més conservador que sigui un govern, no es poden eliminar (ens hi tirariem a la jugular) de manera oficial dels elements de comunicació a cap individu pel seu sexe, per la seva raça o per la seva religió. A l'Àrab Saudita les coses funcionen de manera diferent. Substancialment diferent. En aquest país governat per

una monarquia absoluta i una teocràcia on persisteix un sistema feudal i on l'Alcorà és la seva constitució (les lleis del país es regeixen per la llei islàmica), el catàleg d'Ikea ha sortit diferent. No diferent per una qüestió estètica d'opció estratègica de mercat per adequar-se als gustos dels ciutadans d'aquell país, no. O millor dit, no només això. En el catàleg de productes d'Ikea, empre-

sa modèlica en molts i molts aspectes empresarials que ven a tot el món, s'ha eliminat les dones de totes les planes de la seva publicitat.

Potser és perquè a l'Àrab Saudita les dones no neixen, no creixen (només es moren), no mengen, no ploren i no riuen de manera natural. No treballen, no pensen, no estudien, no viuen i no formen part de la vida pública de ningú. Deu ser per això. Perquè si les dones de l'Àrab Saudita existeixen i són tractades com a persones, no s'acaba d'entendre que una empresa que

promou valors com ara la sostenibilitat, la igualtat entre sexes, que té una fundació per a la millora de l'educació de milers de nens i es sòcia d'Unicef, Save the Children i WWF hagi claudicat i corromput els seus valors fundacionals per una estratègia comercial.

Una pot pensar que hi ha temes, converses o reflexions que, per la seva obvietat, una vegada tocats i discutits, no cal tornar a tocar, iniciar o apuntar mai més. És una equivocació. Mentre no es canviïn segons quines lleis i actituds, sempre en caldrà tornar a parlar.